

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Визначивши національні освітні пріоритети та долучившись до роботи над створенням модернізованої моделі вищої освіти європейського зразка, Україна приєдналася до Болонського процесу в травні 2005 року. Передісторією Болонського процесу є підписання представниками країн Європи Лісабонської конвенції (1997) про визнання кваліфікацій для системи вищої освіти європейського регіону, прийняття «Великої хартії університетів» (1998) у Болоньї та підписання 25 травня 1998 року урядовцями Франції, Італії, Великої Британії, Німеччини «Спільної декларації про гармонізацію архітектури європейської системи вищої освіти» – Сорбоннської декларації. Ключовим у цій декларації було проголошення ідеї перетворення Європи на «Європу знань» і створення такої спільної системи освіти, яка була б спрямована на полегшення мобільності студентів, а також на розширення їхнього працевлаштування. Сам Болонський процес на рівні держав було започатковано 19 червня 1999 року в Болоньї підписанням 29 міністрами освіти європейських країн декларації, у якій викладено принципи створення «Зони європейської вищої освіти» та проголошено шість цілей, яких країни-учасниці планували досягти до 2010 року: 1) затвердження системи прозорих і зіставних наукових ступенів, зокрема за допомогою «Додатку до диплома»; 2) запровадження системи, що складається з двох основних циклів вищої освіти; 3) запровадження системи кредитів, схожої з Європейською кредитно-трансферною системою (European Community Course Credit Transfer System – ECTS); 4) сприяння мобільності студентів, викладачів, дослідників та адміністративного персоналу; 5) сприяння європейській співпраці в забезпеченні якості освіти; 6) сприяння розвитку співпраці між європейськими закладами вищої освіти, особливо щодо розроблення навчальних планів, схем мобільності й інтегрованих програм навчання та досліджень. Болонською декларацією країни-учасниці узгодили спільні вимоги, критерії та стандарти національних систем вищої освіти і домовилися про створення єдиного Європейського освітнього та наукового простору до 2010 року. У межах створеного європейського простору вищої освіти (European Higher Education Area–EHEA) мають діяти єдині вимоги для визнання дипломів про освіту, працевлаштування та мобільності громадян, що істотно підвищить конкурентоспроможність європейського ринку праці й освітніх послуг. Отже, Болонська декларація стала фундаментом консолідації європейських країн навколо ідеї створення «зони європейської вищої освіти».

У сучасному світі існували деякі побоювання, що послабшає державний контроль над вищою освітою, дехто припускає скорочення фінансування ВНЗ та вважає, що впровадження модульного принципу

приведе до скорочення викладацького складу. Серед імовірних проблем названо можливість зниження якості фундаментальної (природничої) освіти, погіршення умов проведення науково-дослідної роботи, витіснення національної системи освіти на периферію ринку освітніх послуг тощо.

Привертає увагу побоювання масового відтоку висококваліфікованих професіоналів – «відпливу мізків», хоча останнім часом в Україні простежується тенденція не тільки толерантно розглядати цю проблему, а й інтерпретувати її як «природний» процес. На нинішньому етапі інтеграція України в європейський освітній простір лише прискорить еміграційні процеси, оскільки певна частина українських студентів пов'язують свою майбутню професійну діяльність не з Україною, а з європейськими країнами чи США. За інших рівних несприятливих умов розвитку сучасного суспільства і в Європі, і в Україні європейські країни виконуватимуть стратегічне завдання конкурентоспроможності у світі за рахунок іміграції фахівців. Тому в матеріалах міжнародних освітніх організацій не раз наголошувалося на необхідності стримувати «відплив мізків», оскільки він позбавляє країни, що пережили перехідний період, висококваліфікованих спеціалістів, які потрібні для прискорення їхнього соціально-економічного розвитку.

О.М. Лук'янова

ІГРОВІ ФОРМИ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ЗІ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ

Мотивація студентів до навчання є однією з основних складових навчально-виховного процесу.

Спрямованість дій будь-якого викладача визначається його прагненням і життєвою необхідністю підвищити рівень мотивації навчання студентів - від негативного і нейтрального до позитивного, відповідального, дієвого. І в цьому процесі разом із загальними прийомами діяльності: роз'яснення значущості навчання, розкриття перспектив подальшого життя, уміле застосування заохочення і покарання, впровадження в процес навчання дискусії, важливе місце займають ігрові технології. Саме вони об'єднують у собі як емоційні (ситуація успіху, цікавість викладення матеріалу, моменти змагань), так і проблемно-пошукові (постановка в ситуацію вибору, самоаналіз, нестандартність пропонуваніх у грі завдань, поступове підвищення їх важкості) стимули.

Підбираючи відповідні навчальній і виховній меті ігрові форми, спостерігаючи і коректуючи поведінку студента у ході гри, викладач отримує дієвий спосіб діагностики і формування мотивації навчання.

Переваги використання ігрових форм навчання полягають у тому, що: